

dva veka". Tu pravi, da rad dela za sporazumljenje, in pa da so političke novine nesposobne za to stvar, ker več škodujejo nego koristijo. Nato pripoveduje, kako se je cerkev širila in kako je morala biti obča (univerzalna), po svoji ideji pa vendar jedina. Jezusova cerkev je hijerarhična, monarhična ter tako ustrojena, da more, najsi je povsod razširjena, biti jedina. Poučen je za vsakega na str. 144.—147.: „Pri pregled istočne crkve u Austro-ugarskoj monarhiji.“ Vshodnih kristijanov vseh skupaj je razven Bošnjakov in Hercegovcev (500 000) v Avstro-ogerski okoli 7.000.000; od teh je več nego 4.000.000 katoličanov, drugi so pa še nezjedinjeni. Nato še sledita dva kratka sestavka: „Crkveni obredi i kršćanski običaji“ in „Autonomija srpsko-pravoslavne crkve u Hrvatskoj i Ugarskoj.“ Iz tega vsakdo razvidi, kako obilna je vsebina in kako potrebno je za Slovane, da se pouče o vprašanih, ki bodo kmalu na dnevnem redu. Knjiga ima lep tisek in papir in stane samo 60 kr. in se dobiva v Zagrebu pri Scholzu Marg. ul. br. 6. Poštarine naj se doda 10 kr.

Fr. S. Lekše.

Maloruska književnost.

(Piše Podravski).

Med ljudstva, ki se čutijo nesrečna po usodi, spadajo v prvi vrsti gotovo Malorusi, ali Rusini, ali Ukrajinci, kakor se imenujejo. Dasi njih zgodovinarji in narodopisci trdè, da presega število Malorusov celò 20 milijonov (izmed katerih živi 17 mil. v Rusiji, nad tri milijone duš pa v Avstriji), vendar književno delovanje Malorusov ne doseza niti delovanja našega, maloštevilnih Slovencev. Vzroki za to so različni; najvažnejši je bržkone ta, da še velika večina prostega naroda maloruskega ne zna niti čitati ter sploh tiči v takih gmotnih razmerah, da si ne more nabaviti knjig in tudi ne čuti njih potrebe. Drugi, nič manjši, vzrok pa je ta, da stane med Malorusi vse polno židov, ki izkoriščajo ta slovanski rod ob vsaki priliki v svoje sebične namene ter se trudijo pred vsem za razširjanje pogubne „vodke“ (žganjice), ki pa je, kakor znano, velika nasprotnica omiki in izobrazbi. Velika zapreka razvoju maloruske književnosti je tudi ta, da je v Rusiji zabranjeno, mimo leposlovnih, izdajati spise v maloruskem jeziku, češ, da Malorusom lahko zadoščuje v vsem slovstvo velikorusko, katero je tudi vsem pristopno, ker se maloruski jezik itak ne razlikuje mnogo od velikoruskega. Toda naj je temu, kakor hoče, žalostna resnica vendar je, da je malorusko slovstvo v razmeri s številom prebivalstva doslej še jako skromno in drugim slovanskim narodom še skoro povsem nepoznano.

Prvi spominiki književnega delovanja nad Dneprom pohajajo iz X. in XI. stoletja, ko je sprejel

krščanstvo knez Vladimir in vse prebivalstvo kijevske zemlje. Nekateri izmed teh spominikov so splošno znani, kakor n. pr. *Letopisec Nestor*, *Paterik pečerski*, ali veleumetna pesem *Slovo o polku Igorjevem*.

V drugi polovici XVII. in v početku XVIII. stoletja je omika in slovstvo malorusko stalo že na dokaj visoki stopinji, toda jezik, ki se je rabil v knjigi, razlikoval se je takrat popolnoma od jezika narodovega. Pisatelji maloruski so rabili v svojih spisih neko mešanico iz jezikov cerkveno-slovenskega, rusinskega in poljskega. Dramatični pisatelji Teofan Prokopovič, Jurij Koniski, Dv-galevski in drugi, so sicer jeli uvajati v slovstvo živi narodni jezik, ki bi bil umetnega gotovo kmalu izpodrinil, toda zgodilo se je drugače; malorusko slovstvo je zaspalo za dolgo časa.

Ko sta cvetla omika in slovstvo na južnem Ruskem, t. j. v Malorusiji, bila je v ozemlju velikoruskem, čegar središče je bila Moskva, omika še na kaj nizki stopinji. Polagoma se je širila od juga proti severu, učenjaki so se hoté ali nehoté preselili na sever; in zato so oslabele učne moči na jugu. Kijevska akademija, glavno ognjišče vede in slovstva maloruskega, izgubljala je svoj pomen in se premenila naposled v preprosto semenišče.

Ob času, ko je bilo skromno malorusko slovstvo še skoro popolnoma zakopano, vzbujali so se različni narodje slovanski, kar ni bilo brez upliva na Maloruse. Oče novega maloruskega slovstva je Ivan Kotljarevski, rojen v Poltavi 1769. l. in umrl ravno tam 1838. l. Bil je sin ubožnih staršev; učil se je v duhovskem semenišču in, dokončavši učenje, postal učitelj pri neki bogati rodbini. Živé na deželi je videl vsak dan od blizu uboštvo, tlačanstvo in nevednost tlačenege naroda ter čutil neobhodno potrebo, razsvetliti vsaj z nekaterimi žarki to črno temo. Toda kakó? Odgojen v semenišču, je poznal slovstvena dela svojih prednikov; pa bržkone tudi on ni bil prost predsodkov, da se sme narodni jezik rabiti v knjigi samó tedaj, kadar se predstavljajo čitatelju smešne strani prostakov. Sklenil pa je prevésti Virgilijevo „Eneido“ na maloruski jezik, načrtavši v njej slike žalostnega položaja ukrajinskega. Ne hoteč dražiti gospóde, marveč hoteč obrniti pozornost na bédno kmečkého prebivalstva, izbral je humoristično obliko; vendar pa opažamo tudi skozi smeh solze in bolešt zaradi usode njegovega národa.

„Eneide“ prve tri knjige so bile natisnjene prvokrat 1798. l., toda ta natisek je bil kmalu razprodan, zakaj že 1808. l. je izšel novi natisek, pomnožen s prevodom treh naslednjih knjig. Od onega časa do danes je bila „Eneida“ z drugimi spisi Kotljarevskega natisnjena že 22 krat. Poleg „Eneide“ je Kotljarevski napisal še dramatično igro „Natalka-Poltavka“ in vodelil „Moskal Čarivnik“

Glas Kotljarevskega je probudil druge k delu za domovino in malorusko ljudstvo. To je bilo tudi povod, da se je v Harkovu 1816. l. osnoval časopis „Ukrajinski Vístnik“. Ta zanimivi list se je vzdržal do 1829. l. ter postal takoj središče mnogoštevilnih maloruskih učenjakov, národopiscev in beletristov. V „Vístniku“ so se tiskale poezije Petra Artemovskega-Hulaka, ki je bil rojen v kijevski guberniji 1790. l. ter je umrl v Harkovu 1866. l. S slovstvom se Hulak ni ukvarjal dolgo. Prvo in najboljše njegovo delo je bila pravljica „Pan ta sobaka“ (Gospodar in pes), ki mu je pridobila takoj mnogo častiteljev, toda ob enem tudi mnogo sovražnikov. Pozneje je sledila še satira „Salopij ta Livrija“, in ker je kmalu potem prevladal vpliv Focija, Magnickega in vsevlada Arakčjeva, umolknil je Hulak. Bil je namreč Hulak

nastanjen kot profesor v Harkovu, kjer je razkladal jezik in literaturo poljsko, pozneje pa zgodovino Rusije ter se moral hoté nehoté podvreči temu vplivu.

V „Ukrajinskem Vístniku“ so se oglašali prvič tudi drugi pesniki, izmed katerih se je odlikoval zlasti Lev Borovikovski s svojimi prekrasnimi pravljicami. Ko je „Vístnik“ prenehal, izhajal je nekaj časa „Slavljan“, pa tudi ta se ni vzdržal dolgo. Maloruski pisatelji so pogosteje izdajali posebne knjige, almanaha, v katerih so se tiskali spisi nadarjenih pesnikov, beletristov, národopiscev in zgodovinarjev maloruskih. Imena nekaterih izmed njih so znana daleč za mejami Malorusije, kakor Kvitka, Grebenka, Kostomárova, Bodjanskega in Maksimoviča Sreznjevskega. (Dalje.)

Razne stvari.

Iz belokranjskega besednega zaklada.

(Priobčil I. Šašelj.)

(Dalje.)

mravúnišče, a, n., mravljíšče.
mřčkati, mečkati; prim. mřsiti za mesiti.
mrhúnec, a, m., mravljíнец.
mrlínzgati, počasi in nerodno kaj delati, n. pr. jesti.
 Prim. mřliti v L. 1893, str. 20.
mřzen, adj., eckelhaft, verhasst.
mřzlití, mraziti; mřzli me = mrazi me.
mřvo, malo; **mrvíčko**, prav malo.
muca, e, f., star obrabljen klobuk, isto kar „klofeta“.
múdača, e, f., višnjeva in debela cibora.
muljnica, e, f., jama, v kateri se zbira mulj.
murla, e, f., murva.
na, praec., rabi nam. k, h, pri, n. pr. donesli smo na krst; bil sem na izpovedi; tudi na spanje iti = spat iti.
nadobáviti, pridobiti.
nadoméatati, zur Genüge zusetzen, zulegen.
nadostreči, völlig bedienen.
nadozidati, dazubauen.
nahřdati se, najesti se, nasititi se.
nahrúpiti se, nagoniti se (od svinje).
nalantáti se na kaj, nameriti se.
namřkati, namazati.
namřkan, adj., zamazan.
nanójati se, ponujati se; gódina se nanója.
nanóratí, začeti, lotiti se; kadar enkrat gódina nanóra = začne deževati.
napáčiti, spačiti.
napékati, nagrejati; napékali so mu opeko.
naplóđiti, napolniti; naplóđila se je polna hiša ljudij.
napredkováti, napredovati.
narúniti na koga, napasti koga.
nasčkati, zu verstehen geben.
nasklíziti, privreti; voda nasklízí.
nástena, e, f., drevo, ki gre vzdolž po steni in na katero pridejo škarnice (špirovci).
nástenek, a, m., = nástena
nastréšiti kaj, streho narediti na kaj.
nastréti, nastljati n. pr. živini.
našikniti, udariti; našiknila je godina.

našpránjiti kaj, n. pr. deske, tako naložiti eno vrhu druge, da so špranje vmes.
natézati z nogo, šepati.
nazáditi, zurück thun; bratova bolezen me je jako nazádila.
nazébstí, ozebsti.
nebé sati, nebeškati.
neboze, nebore
nédopek, a, m., trdó meso v slanini in salu, ki se ne dá scvreti ali speči.
neslóščina, e, f., nesloga.
néstrah, a, m., neubogljívec; ti néstrah! pravi mati ne ubogljívemú detetu.
néstrašen, adj., neubogljív.
neúsiten, adj., nenasitljív.
nikakóver, adj., níkakóršen.
niš, pron., nič.
ništárijá, e, f., nič vreden človek ali stvar.
nóčas, adv., nocoj.
nórcína, e, f., norec.
obedáštati, bedast postati.
obrésiti se, korenine dobiti; trta se obresi.
óbrezen, adj., rezen; vino je óbrezno = rezno.
obróčnjača, e, f., stol, na katerem se obrezujejo obroči.
obřšek, a, m., der oberste Theil eines Weingartens.
óbsica, e, f., obřit kořček platna, s katerim se obřije „opleče“.
očekívati, pričakovati.
očoráviti, čorav postati.
odávlje, odavljek, adv., od ovde, od tukaj.
odevetéřiti, ki kaj cerkvi daruje, se mu odevetéří = devetkrat povrne.
ódgón, a, m., der Trieb.
odjúřtriti se; odjúřtrilo se je = jutro je minulo.
odkólití, odsekati.
ódpit, a, m., palec, čep pri trti, der Rebenzapfen.
odtégnjenka, e, f., visoka ženska (v zaničljivem pomenu).
odvíniti, odvíniti, umakniti se, zginiti.
odúlití, poslabšati se; odulilo je vreme.
ogáliti, ogoliti.
ográbati, grabo narediti okoli česa.
ográšiti, otepsti; toča je ográšila grozdje.
ohripáviti, hripav postati.
okasováti, okásniti se nad kom, otresti se, zajeziti se

Kobilice so bile l. 1782. od 1. kim. dalje, katere so neki imele „železne glave“ ter so celo zimo na Ptujskem polju napravile veliko škode.

Znamenitejšje hiše za ptujca,

katerih še nismo omenili, so: Mestna zbornica (Rathhaus, rotovž), mestna kaznilnica, mitnica, bolnišnica in siromašnica, vojaška bolnišnica, več vojašnic, stanovanje proštovo, vikarijevo, kapelanovo in dveh beneficijatov, minoritska hiša nasproti omenjenemu samostanu, zraven njega c. kr. davkarija, prejšnja mitnica, in staro župnišče pri sv. Ožbaldu. Tik Drave na levem obrežju je lep iz kostanjev zarasten drevored za izprehajanje.

V mestu še so svoje dni imeli tudi vnanji posestniki svoje hiše, katere pa so večinoma že v zasebnih rokah, ti-le: Grofje Leslie, Franc plemeniti Korpon, Suzana grofica Thurn, posestnica Turniš, baron Vetter, nemški križniki pri Veliki Nedelji, posestniki gradú Zavrč, štajerski stanovi (nekdanjo malo invalidnico), borlski grofje Sauer, solnograški nadškofje, grofje Stuenberg in Herberstein in grofje Attems.

Tako smo v kratkih črticah predočili čitatelju znameniti Ptuj v prejšnjih dóbah in sedanjem času. Seveda, sedaj ni več to, kar je bilo mesto nekdanj, vredno je pa še zmerom naše pozornosti, zlasti zato, da Slovenci ne izgubimo v njem trdnega stališča, marveč je okrepimo in razširimo.

Dostavek.

Blagovoljni čitatelj naj popravi v tem spisu te-le tiskovne pogrške:

Na str. 308 pod črto v 2. opombi 1. oddelka beri *älteste Stadt str. 59* mesto štev. „69“; str. 309 pod črto v opombi beri „τό Κέτιον έρος“ mesto „τό Κέτιον έρος“; str. 380 7. vrsta od zg. 1. odd. beri *potomci* m. „potoma“; stran 467 pod črto 2. odd. 1. v. beri v *Vindenavi* mesto „Videndvi“; str. 572 v 3. v. od zg. 1. odd. beri *Paul Kancler* mesto „Paul Kaneler“; str. 625 pod sliko beri *minoritski trg* mesto „glavni trg“; stran 698 v zadnji vrsti opombe beri: *incliti* mesto „inclitis“; str. 718 v 12. v. 2. odd. od spodaj beri *si izkopal* mesto „so izkopali“; str. 723 v 5. v. 2. odd. od zg. beri *Ordonanc hiše* mesto „Ordonave hiše“.

Književnost.

Maloruska književnost.

(Piše Podravski).

(Dalje in konec.)

Najprej govorimo o Gregoriju Kvitki (roj. l. 1778., u. v Harkovu l. 1843.). Kvitka je bil sin imovitih starišev, toda brez prave sistematične izobrazbe. V mladosti je bil menih, uradnik, lekarnik, častnik, dokler ni naletel na družbo izobražencev, katerih ni bilo malo v Harkovu in katerim je načeloval znani delavec na polju prosvete I. J. Karazin. Odslej se je Kvitka ukvarjal z društvenimi stvarmi ter si pridobil mnogo zaslug pri osnovi gledišča in zavoda za gospodične.

Izmed dvajseterih Kvitkinih povestij sta najboljši „Marusia“ in „Serdeszna Oksana“, dasi tudi druge, kakor „Mertveckij velikden“, „Kozir Divka“, „Dobre robi (delaj), dobre bude“, „Ot tobi i skarb“, kažejo nenavaden talent. Glavna zasluga teh povestij je narodopisna in umetniška resnica. Opisujoč kraje, ljudi, njih običaje in duševno življenje, ne sprè se Kvitka nikdar z istino, slikajoč vselej in povsodi istinito življenje. Tega pa vsekako ne moremo reči o njegovih dramatičnih plodih, katerih je zapustil pet; napisani so za to, da vzbujajo smeh. Dramatične igre je pisal Kvitka v dveh jezikih; nekatere iz delujočih oseb (uradniki, vojaki) govoré književni jezik ali narečje velikorusko, druge

maloruski, kar je škodovalo tem igram, da so le redkokdaj prihajale na oder.

Povesti Kvitke so se tiskale v Moskvi l. 1834. in l. 1837., v Harkovu l. 1841. in v Petrogradu l. 1858.; zbrani njegovi spisi so izšli v Levovu l. 1878., vsekako pa so dandanes biblijografična redkost. Še težavnejše je dobiti maloruske spise v letu 1877. umrlega profesorja moskovskega vseučilišča Jožefa Bodjanskega, katere je izdajal z imenom „Iško Materijuk“. Rojen l. 1805., je dovršil duhovno semenišče, stopil na moskovsko vseučilišče in se tu seznanil s „kolkom (društvom) Stankeviča“. L. 1835. je izšla v Moskvi drobna knjižica, obsegajoča troje pripovedek Bodjanskega s predgovorom, iz katerega se jasno zrcali globoka ljubezen pisateljeva do preprostega naroda.

Nekoliko let pozneje, povrnivši se izza meje, prevzel je Bodjanski na moskovskem vseučilišču stolico slovanskih literatur ter se izkazal za jednega izmed četirih apostolov slovanske vzajemnosti v Rusiji. Kot tajnik „obščestva rosijskih starožitnostij“ je bil nekaj časa urednik njegovih „Čtenij“. Med spominiki v „Čtenijah“ je priobčil Bodjanski „Zgodovino Rusije“ že prej omenjenega Jurija Koniskega, za kar je bil prestavljen na kazanjsko vseučilišče, od koder se je pa čez jedno leto vrnil v Moskvo. Toda uredništva „Čtenij“ ni več prevzel zaradi neugodnostij; izgubil je veselje za malorusčino.

Drugi je Evgenij Grebenko (rojen leta 1812., umrl leta 1848.), ki je bil gojenec nežinskega liceja. Znan je na Ukrajini po svojih maloštevilnih, toda prekrasnih pravljicah, ki so izšle z naslovom „Prikazki“ prvič v Petrogradu l. 1834. V čudovito zalih alegorijah slika težavno življenje preprostega naroda, njegovo uboštvo in nevednost, razbrzdano življenje plemstva, podkupljivost sodišč itd. V pravljici „Roža in hmelj“ predstavlja Grebenko v podobi rože preprosto kmečko ljudstvo, obkoljeno od vseh strani od gospóde, katera mu — kakor hmelj okrog rožnega grma — ne pusti rasti in popeti se do solnčne svetlobe. Grebenko je prevél na maloruščino tudi Puškínovo pesem „Poltava“, ki pa se ne more meriti z izvirkom, ter marsikje celó izpreminja pisateljeve misli. Nekateri liríčni njegovi plódi so tako udomačeni, da jih prepeva celo preprosti narod.

Omenili smo že Nikolaja Kostomárova, ki sicer ni mnogo pisal v maloruščini, toda njegovo imé se tesno druží z zgodovino slovstva maloruskega in z usodo genialnega pesnika Ševčenka. Znan pa je Kostomarov, da je zgodovinar; šest zvezkov njegovih monografij in dva zvezka „Zgodovine ruske“ obsegajo ves zaklad naučne véde sploh; ker pa so pisane v velikoruskem jeziku, zato jih tu le kratko omenjamo.

Kostomarov se je rodil l. 1817. v ostrogoškem okraju, v veroneški guberniji. Vseučilišče je dovršil v Harkovu ter se takoj poprijel zgodovinskih študij. Prebivajoč v Harkovu, ki je bil takrat središče maloruskega slovstva, jel je kmalu sam slovstveno delovati. Že l. 1838. je izdal v posebni knjigi zgodovinsko dramo „Savva Čalij“, l. 1839. „Balade ukrajinske“, leta 1840. pa zbirko pesmij „Vítka“ ter žaloigro „Perijaslavska nič“. Pesmi in pripovedke Kostomarova so se pozneje tiskale v raznih almanahih in v časopisu „Osnovi“. L. 1875. pa so izšla v Odesi vsa njegova dela v maloruskem jeziku z naslovom „Tvorí Jeremije Halkí“. Prvenstva je vredna njegova „Perijaslavska nič (noč)“, ki je pisana dobro in lepo ter spríčuje o moči dramatičnega talenta Kostomarovega, čegar daljši razvoj pa so zabranile razne okoliščine.

Malorusko slovstvo je obogatilo še nekoliko pisateljev, ki pa so zaostajali za doslej navedenimi, zaradi česar so tudi manj znani. Pavel Belecki Nosenkó, sovrstnik Kotljarevskemu, je napisal nekaj pripovedek, ki so bile natisnjene po njegovi smrti leta 1871. v Kijevu. Kirilo Topola je pisal dramatične igre pod naslovom „Čari“, tiskane v Moskvi l. 1837. Ambrož Metlinjski se je več ukvarjal z narodopisjem nego s poezijo; to se sme reči tudi o Mihaelu Maksimoviču, bivšemu profesorju in rektorju kijevskega vseučilišča; vendar pa se njegov prevod pesmi „Slovo o polku Igorjevem“ in nekaterih psalmov Davidovih odlikuje z lepoto národnega jezika.

Brata Pisarevska, Korenicki, Dumitraško-Raič, Semen Metlinjski, so pisali in tiskali v raznih zbornikih za svoj čas dokaj dobre pesmi, ki pa so sedaj že pozabljene. Darovitejši od njih je bil Viktor Zabíla; nekatere njegove liríčne pesni, kakor „Ne ščebeči solovejko na zori ranenko“. „Hude viter velmí v poli'reve, lés lomaje“ in druge, katere je uglasbil Glinka, pojó se še dandanes po vsej Ukrajini. S pesništvom so se ukvarjali še drugi daroviti pesniki, kakor: Ščegolov, Korsun, Afanasijev, toda vsi ti so pripravili samó temelj, na katerem se je

Noša kočevska. (K spisu na str. 279.)

rodil in vzrastel genialni národní pesnik Taras Ševčenko. Predno pa mu posvetimo več pozornosti, vrnimo se še nazaj do časov „Ukrajinskega Vistnika“ ter se spomnimo še druge panoge ukrajinskega plemena, bivajoče v predelih avstrijske države, v Galiciji, na Bukovini in v Ogerski.

Maloruski pisatelji ob početku XIX. stoletja se niso ukvarjali zgolj z leposlovjem, marveč so obdelovali tudi jezik in narodopisno preiskovali svojo domovino. Prvi plod na tem polju je bila „Hramatika ukrajinskaho jazyka“ Pavlovskega, izdana l. 1818., za katero se pojavljajo drugo za drugim národopisna dela. Najpoprej se je pojavil l. 1819. v Petrogradu „Opyt sobranija starinnyh

malorossiejskih piesen“ duhovnika Certelova. Obsegal je le devet „dum“ in jedno pesem, a bil je jako pomenljiv. Nekoliko let pozneje (l. 1827.), je izdal Maksimovič svojo zbirko, obsegajočo že 127 narodnih pesmij s pridejanim slovarjem. Leta 1834. je izdal še dve zbirki: „Ukrajinskije narodnije dумы“ ter „Golosa (napevi) ukrajinskih pjesen“. Leta 1836. je izdal Lukaševič novo zbirko „Maloruskija in červenoruskija narodnija pjesni i dумы“ (176 števk.). Leta 1838. je jel profesor in poznejši akademik Izmail Sreznjevski izdajati v Harkovu „Malorossijskoju i Zaporožskoju Starinu“, katere se je pojavilo šest knjig. Te zbirke in „Eneida“ Kotljarevskega so bile poslana v Galicijo ter vspodbujale ondotne Rusine k slovstveni delavnosti. Središče duševnega življenja avstrijskih Rusov je bil Levov, toda duševno hrano so dobivali ti iz Ukrajine, največ iz Kijeva. Ko je pa to naučno in

slovstveno gibanje propadlo v Kijevu, zmanjkalo je tudi našim Rusinom hrane. Vendar se je med tem odkril v Galiciji za Maloruse nov vir prosvete. Ob času največjega upadka maloruskega slovstva v Rusiji je cesar Jožef II. osnoval l. 1783. v Levovu duhovsko semenišče za Rusine ter odprl v naslednjem letu vseučilišče v Levovu, kjer so se nekateri predmetje razkladali v jeziku maloruskem, in od onega časa se je širila med Malorusi prosveta. Toda to ni trajalo dolgo. Avstrijska vlada je le dotlej skrbela za Maloruse, dokler jih je potrebovala proti Poljakom; ko je pa ta potreba minula ter so bili Poljaki dovolj ukročeni, prepuстила je vlada Rusine zopet Nemcem in Poljakom. Zdelo se ti je, da so bili Malorusi že obsojeni, da popolnoma poginejo. Toda narodi ne ginejo, dokler živi njih jezik. Kako so si pomogli naši Malorusi, slišali bomo v drugem pregledu.

Razne stvari.

Naše slike.

Dolžni smo pojasniti nekatere slike še prejšnjih števil. — Slika na str. 543. nam kaže portret po vkusu 17. in 18. stoletja. Zgorej se naslanjata na portret dva genija: življenje in smrt. Spodaj drži levi angel podobo brizinške stolice, v sredi je grb, na desni kaže drugi angel zgodovinsko knjigo njegovega delovanja. — Janez Franc baron Egckher, rojen dne 18. vinotoka 1649, postal je mašnik leta 1674., škof brizinški l. 1695. V škofovski službi je bil jako delaven; v Brizingu je sezidal gimnazij, popravil stolno cerkev, zgradil dobrodelnice zavode; v Loki je utrdil grajščino, podpiral zidanje loškega kapucinskega samostana, posvetil kapelico sv. Ane v grajščini itd. Umril je dne 23. svečana l. 1727. (Bodi to v dodatek spisu o Loki v predlanskem letniku „D. in sv.“) — Slika na str. 569 nam kaže najjimenitnejši kraj v starem Rimu, kakoršen se vidi dandanes, namreč sloveči „forum“ ali trg. Naš dični pesnik g. M. O. ga je opeval l. 1892. v našem listu na str. 196. „Beatrice“ (na str. 585) je ona deva, kateri je neumrljivi Dante posvetil svoje srce in svoj čudoviti spev: „Divina commedia“. Naš kip je lep, vendar cika preveč na „modérno“ stran. — Jouvenetova slika na str. 666 in 667 predstavlja lep predmet, sv. poslednje olje, toda vidi se, da slikar ni umeval svetega dejanja. Izvirnik je velik in se nahaja v Louvre-u v Parizu. — Meseca vinotoka so otvorili Slovenci dvojni národni dom: prvi

je „Národni dom“ v Ljubljani (slika na str. 601) otvorjen dne 11. vinotoka, drugi je „Národna šola“ Št. Rupertu pri Velikovcu (slika na str. 688), otvorjena dne 25. vinotoka. Prosimo domoljube, da bi nam ob obeh poročali več v novem letu. Str. 753.: Sveta Devica (Seviljska). Slikal Murillo. O Murillo in njegovih slikah smo pisali v tem listu leta 1894. stran 707 in nasl.

† Ivan Navratil. Naš list žaluje ob grobu vrlega sotrudnika in znamenitega pisatelja in učenjaka slovenskega. Umril je dne 28. minulega meseca. Našim naročnikom je pokojnik dobro znan iz življenjepisa v lanskem letniku, str. 352 in nasl.; takrat smo se spominjali njegove 70-letnice. Sedaj pa molimo iz srčne hvaležnosti in s solznimi očmi za mir in pokoj njegovi duši.

Gregorju Riharju, učencu prvega gramatikalnega razreda, je podelila deželna vlada z odlokom z dne 30. mal. srpana l. 1816., št. 8285, polovico Gregor Töttingerjeve ustanove, ker je rojen v Polhovem Gradcu, ubožen in odličnjak (weil er aus der Pfarr Billichgraz gebürtig, und arm ist, dann in dem wissenschaftlichen Fortgange die erste Klasse mit Vorzug errungen hat). Prejel je iz skupne blagajne vsako leto 41 gld. 52¹/₂ kr. konv. den. in 17 gld. 52¹/₄ kr. v bankovcih. Koliko časa je užival to ustanovo, ni znano.

